

De kleine

8

De K is weer in de maand. De K van Klei, van Keramiek, van Kunst. Maar ook van Kijken, Koesteren, **C**reatief en Knowhow. Kijk & lees in **de kleine K** wat er met Klei Kan.

Pippin Drysdale, Tanami Mapping III serie, Lintbliksem I, II en III, 2014, h 24, 23 en 17 cm, foto: Sue Warrington

De kleine K is hét onafhankelijke digitale keramiekmagazine.

Een uitgave van Ceramic Inspirations.

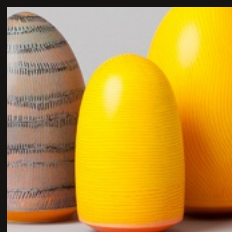
Met meer dan veertig pagina's inspiratie en knowhow. Met de weerslag van mijn persoonlijke zoektocht. Naar kwaliteit. Van de inspiratie die het werk geven kan, van de knowhow die de kunstenaar biedt. Van het eigen karakter, dat iets laat zien van de laag onder de werkelijkheid, het mysterieuze dat voor mij altijd een element van goede kunst is. Inspirerende keramisten dus, lekker praktische technische oplossingen en interessante evenementen.

Met veel mogelijkheden om door te klikken naar websites: klik op de **gekleurde** teksten. Links naar andere pagina's in dit document werken alleen met **Acrobat Reader**.

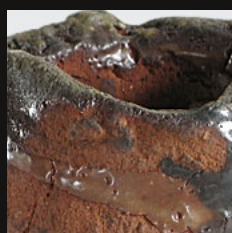
INSPIRATIE

Cirque de Pepin
Pepijn van den
Nieuwendijk

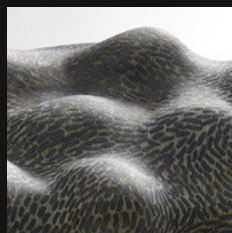

Gelaagd landschap
Pippin Drysdale

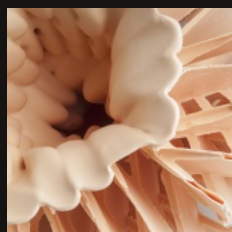
Oerpotten
Charles Bound

INSPIRATIE momenten

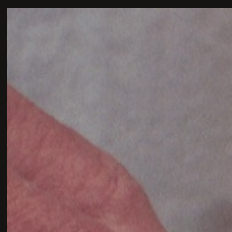
Henry Pim, Monika Debus,
Raúl Pereda, Eugene Hön

KNOWHOW decoratietechnieken

Zsolt József Simon
met zijn speciale giettechniek

KNOWHOW wat en hoe

Wat
Grondstoffen: petaliet

Hoe
Niet afdraaien maar afrollen

PODIUM

Tiendschuur
Tentoonstelling *Meer kunst
van het decoreren*

Colofon

In dit magazine kunt u op de meeste foto's of op de **gekleurde** teksten klikken.

Dan gaat u naar een website over het onderwerp. In de inhoudsopgave kunt u ook op de **gekleurde** teksten klikken om naar andere hoofdstukken te gaan.

Deze links naar andere pagina's in dit document werken alleen met Acrobat Reader.

Inspiratie

de kleine K | het onafhankelijke digitale keramiekmagazine | nummer 8 | augustus 2015 | 5

Cirque de Pepin

Hooggeëerd publiek: *Pepijn van den Nieuwendijk* laat u zijn fantastische wereld zien, vol kleurige fantasiedieren, sprookjesachtige landschappen en hier en daar wat morbide verwijzingen. Een wereld waarin van alles kan gebeuren. Een wereld met een knipoog naar de negentiende eeuw, vol romantiek en mysterieuze verten.

Pepijn van den Nieuwendijk (Waddinxveen, 1970) is van origine helemaal geen keramist. Hij studeerde grafische vormgeving aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunst in Den Haag en werd illustrator. Ging schilderen en schiep een heel eigen wereld. Combineerde sprookjes, geschiedenis, mythologie. Met een sfeer van het negentiende-eeuwse circus. En met allerlei moderne elementen: stripfiguren, sf, manga. Een vrolijke en kleurrijke boel, hoewel... op het eerste gezicht. Onder de humor ligt een duistere laag, de dood ligt op de loer, schedels en knoken in overvloed. 'Ja, die humor is echt

belangrijk. Als ik een werk begin, is dat altijd het uitgangspunt. Strip-achtig, maar als ik het dan ga uitwerken, wordt het vanzelf duisterder. Dreigender, iets met dood of oorlog. Dat hoort ook bij het leven, maar is niet het belangrijkste. Belangrijk is dat ik mensen kan laten glimlachen. Met stukken die wat tragikomisch zijn.'

Bekijk de speciaal gemaakte video

Vorige pagina: *De laatste mammoet*, keramiek, glazuur, hout, olieverf, bladgoud, 2010, h 54 cm
◀◀ *Drakenkeizer*, 2013, h 70 cm. ◀ *Vliegenpaus*, 2004, h 180 cm ▼ *Het meisje van...*, 2004, h 180 cm
foto's, tenzij anders vermeld: Pepijn van den Nieuwendijk

◀ **Afterwar Delight**, 2006, h 190 cm

▶ **De dame en haar dwerg**, 2009, h 150 cm

foto: Patrick van Gemert

Volgende pagina: Félicien Rops: **Les Adieux de la Folie**

Marten Toonder

Pepijn boetseerde al op de academie klein ruimtelijk werk. 'Geweldig leuk om te doen. Het bleef niet bij grafisch werk, ik combineerde graag en maakte voor mijn afstuderen heel gevarieerde stukken. Verzamelingen, objecten, daar foto's van en daarvan weer posters.' De doorbraak in ruimtelijk werk kwam in 2001. Na zijn eerste expositie (schilderijen) bij [MAMA](#) in Rotterdam vormde hij met Hans van Bentem, Boris van Berkum en Luuk Bode het kunstenaarscollectief *de Artoonisten*. Met al snel een grote opdracht, voor het monument [Hommage aan Marten Toonder](#) (2002), in Rotterdam. Dat was voor het eerst een groot werk in keramiek. Althans... in klei gemaakt, afgegoten en in brons en terrazzo opgebouwd. 'Ruimtelijk werk kan het verhaal rijker maken, je kunt er omheen lopen en ziet steeds iets nieuws. Ik kan er van alles in verstoppen.' Groot keramisch werk vereist nogal wat. Een

werkperiode in het [EKWC](#) in 2004 leverde een solide basis. En via Hans van Bentem kwam Pepijn er achter dat Struktuur 68, het bekende atelier voor groot keramisch werk, maar een paar straten van zijn werk lag... Het werd de belangrijkste werkplek.

Scherven

Nu was keramiek niet helemaal nieuw voor Pepijn. Hij had er al in zijn jeugd kennis mee gemaakt. 'Ik woonde in Woerden en daar werd veel gebouwd. En dus ook gegraven. In het centrum van de stad groef ik mee en vond van alles en nog wat. Oude botten en heel veel scherven. Romeinse, middeleeuwse, zeventiende-eeuwse. Van terra sigillata tot Delfts majolica. Soms complete stukken. Geweldig leuk. Ik heb inmiddels een hele verzameling. En natuurlijk ben ik me er in gaan verdiepen: geschiedenis, oude vormgeving, technieken. Dat onderzoek bracht me uiteindelijk in China: een artist-in-residence in keramiekstad [Fuping](#).'

Woodman

Woodman is een typisch voorbeeld van Pepijns karakters. Pepijn houdt ervan dieren aan te

kleden, ze iets te geven van ridders of van koningen, sultans. Het puttertje krijgt een tulband op. Of hij voegt iets mechanisch toe: Woodman heeft een opdraai-sleuteltje in zijn rug. De figuren kunnen zo uit een middeleeuws boek komen, door Jeroen Bosch geschilderd zijn. Of misschien uit een Perzisch miniatuur. Ze hebben een heel aparte sfeer. 'Als puber was ik gek van de Belgische schilder [Félicien Rops](#). Het was een vreemde maar ook rijke wereld, vol naakte vrouwen, cupidootjes, doodshoofden en rare situaties. Gekke contrasten en best provocerend voor zijn tijd. Meer dan mijn werk... Maar de sfeer komt wel in de buurt.'

Penthouse

Een van de terugkerende thema's is de tegenstelling tussen kracht en zwakte. Goed te zien bij ***De dame en haar dwerg***. De sterke vrouw, een soort Elisabeth I, als tamme eend, in een marmeren rolstoel. Ze heeft de hulp nodig van haar dwerg, de modieuze personal assistant. Ook in ***Afterwar Delight*** komt een dergelijke tegenstelling voor. De rat in zijn exuberante kledij zit op de resten van de menselijke beschaving. Hij lijkt de ondergang tweeweg gebracht te hebben. En leest nu een boekje. Een moppenboekje. Net als de Amerikaanse soldaten die in de Vietnamoorlog in de gevechtspauzes de ***Penthouse*** tevoorschijn haalden.

Blijven reizen

Het circus reist en gaat van plaats naar plaats. Telkens naar nieuwe plekken om de acts te laten zien. *The show must go on*. 'Ik was eigenlijk nooit zo'n reiziger. Dat deed ik in mijn fantasie. Ik grasduinde in oude boeken, miniaturen, handschriften, strips. En combineerde wat ik vond. Ook de archeologie en de scherven wezen naar de echte wereld. Maar na mijn reizen naar China komt die echte wereld steeds meer tot uitdrukking. Het circus gaat zijn tenten nog wel ergens anders opslaan. Dat is het leuke, het kan nog alle kanten op. Zeker met een materiaal als keramiek.'

Pippin Drysdale

Gelaagd landschap

Tanami Mapping III, Dalmore Plains, 2014, h 33 cm, foto: Sue Warrington

Pippin Drysdale is wereldberoemd. Een heel duidelijke eigen taal en perfecte afwerking hebben daaraan bijgedragen. Telkens dezelfde iconische komvorm, met iedere keer weer een eigen decoratie: De weerspiegeling van het Australische landschap met zijn gelaagdheid, zijn heldere kleuren.

Productie

Pippin Drysdale (AUS, 1943) werkt hard en heeft een enorme productie. Te beoordelen naar de nummering van haar stukken, maar ook naar de hoeveelheid werk die op veel plaatsen tentoongesteld en gepubliceerd wordt. Veel van de – vooral grotere, en dan bedoel ik echt groot, 50 tot 70 centimeter hoog – stukken worden voor haar gedraaid door medewerker Warwick Palmateer. Het geduldwerkje van het insnijden en glazuren doet Pippin daarna zelf. En dat al meer dan dertig jaar.

Knallen

Die reis begon eigenlijk onverwacht. Na een mislukte relatie wilde ze het pottenbakkerswerk dat haar vriend deed, voortzetten. Maar al snel kwam ze er achter dat dit niet zo eenvoudig was. Na een paar weken wijnbekers, kommen en ander klein spul met de hand opbouwen, vulde ze de kleine houtoven. Hout erin en aansteken. Na een paar uur waren de knallen al te horen... Dus besloot Pippin, die uitdagingen niet uit de weg gaat, zich in te schrijven aan het Perth Technical College om meer over klei te leren.

Sindsdien heeft ze zich geconcentreerd op de komvorm. Die is niet alleen een werkelijke uitdaging om goed te maken, zeker in porselein, maar het is ook een vorm die om balans vraagt, die als het ware naar boven door kan lopen. Beide eigenschappen komen in de kommen van Pippin Drysdale helemaal tot hun recht.

Canvas

Deze vormen zijn een canvas, waarop telkens nieuwe patronen verschijnen. Geïnspireerd door de Australische natuur, net als de kunst van de aboriginals, die het aardse lijnenspel op een heel eigen manier wisten en weten vorm te geven. Reizen zijn voor Pippin de bron van het beeldmateriaal dat ze gebruikt voor haar ingekraste decoraties.

▲ ▲ Tanami Mapping III, Eigen weg, 2014, h 30 cm

▲ Tanami Mapping III, Fata morgana, 2014, h 25 cm

foto's: Sue Warrington

*Tanami Traces II, Flikkerend licht, 2008, h 25-42 cm,
foto: Robert Frith*

[Klik hier voor het video
interview met Pippin](#)

Techniek

‘De stukken draai ik eerst uit porselein. Na het afdraaien en drogen stook ik biscuit op 1000 °C. En dan kan het decoreren beginnen. Maar eerst schuur ik het oppervlak nog glad om er zeker van te zijn dat er geen kleine stukjes achterblijven.

Het aanbrengen van de subtiele oppervlakken en kleuren is best een ingewikkeld proces. Het begint met het opspuiten van drie of vier lagen gekleurde glazuur en stains. Het effect is niet altijd goed voorspelbaar, maar die lagen zijn op maat gemengd, naar transparantie, dekking en uitlopen. De binnenkant kleur ik door half volgieten met glazuur. Daarna breng ik een toonverloop aan door het stuk snel rond te draaien. Juist de kleuring van de binnenkant is bij deze stukken belangrijk. Het licht definieert als het ware de binnenvorm van het object en dus is spuiten niet genoeg. Dat geeft alleen een poederig oppervlak en niet de gewenste aanwezigheid van de binnenvorm. Voortdurend meng ik mijn potjes en krijg zo allerlei verschillende kleurtonen.

Na het opbrengen van de kleuren breng ik resist aan. Dat doe ik met schildersmedium. Dat is een prima middel om dat te doen, want het werkt precies en stinkt niet bij de stook. De lijnen kras ik aan de buitenkant in het rauwe glazuur. Dat kan maar met kleine stukken tegelijk en dus is het patroon daarop aangepast. Dan borstel ik de groeven schoon. En de rafelige kanten van de resist verdwijnen zo ook. De groeven vul ik dan met pastadik gekleurd glazuur in en spons het geheel wat af. Soms duurt het wel een paar dagen voor een pot zo gedecoreerd is. De gladbrand is op 1180 – 1200 °C.’

Tips van Pippin

‘Kijk bij het kopen van kleurstoffen altijd of de kleuren mooi helder zijn.

Meng 10 – 20% kleurstof door de vloeibare glazuur voor een sterke kleurindruk.

Zeef het glazuur met een 150 mesh zeef.

Werk biscuit af met fijn schuurpapier en spons het daarna af.’

Tanami Mapping III, Ulura bij zonsopgang, 2014, h 28 cm, foto: Sue Warrington

Charles Bound

Oerpotten

Oerpotten, dat zijn het. De stukken die Charles Bound maakt in zijn houtoven. Eigenlijk zijn ze niet gemaakt, maar geboren. Uit de aarde, het vuur en met een helpende hand. En toch zijn het tegelijkertijd sculpturen, stoer en wars van versiering of esthetisch effectbejag.

Inspiratie door wat de oven vertelt. Over mogelijkheden, richtingen die ingeslagen kunnen worden. Over de plekken waar iets gebeuren kan. Inspiratie door wat stuk gegaan is, wat anders weggegooid zou zijn. Charles Bound laat zich leiden door wat is, wat gebeurt, zonder dat te willen verbeteren. Hij heeft aandacht voor wat zijn handen doen, soms onafhankelijk van een vooropgezet plan. Het resultaat zijn spontane, ruwe stukken. Met een heel duidelijke weerklank van de aarde waaruit ze ontstaan zijn.

Charles Bound (New York, US, 1939) heeft geen formele keramiekopleiding. Dus zijn er voor hem geen regels over hoe dingen wel of niet moeten. Behalve dan die door het materiaal zelf gedictieerd worden. Dus is de invloed van de persoonlijke benadering sterker. Voor Charles is dat de noodzaak om globaal te werken. Precies gaat niet. Dat globale leidt tot eenvoudige, sterke vormen. Met respect voor wat de klei is en kan doen: scheuren, gaten, ruwe oppervlakken. Die eigenschappen gebruikt Charles bewust en tegelijk laat hij het materiaal zijn gang gaan. Hij zet glanzend glazuur tegenover droge, askleurige

Op de vorige pagina: **Zonder titel**, 16 x 8 cm
▼ **Zonder titel**, 18 x 9 cm

lagen. Hij brengt krassen en indrukken aan waar ze thuis lijken te horen. En versterkt de zeggingskracht door accenten van wit slib.

Pas na zijn veertigste ontdekte Charles klei als materiaal om zich in uit te drukken. Zijn vrouw Joy was er al mee bezig en hij wilde haar ondersteunen. En van het een kwam het ander. Hij maakte zich de noodzakelijke kennis eigen, onder andere door eindeloze proeven met klei en glazuur. Ging lesgeven en begon zijn eigen studio. Maar productie draaien bleek niets voor hem. De volkomen eigen benadering lokte en toen hij de beschikking kreeg over een boerderij viel alles op zijn plaats.

Houtstoken

Eigenlijk begon ik met gas. En met asglazuur. Dus as zeven, wassen, drogen en weer wassen. Een enorm werk. Daarom strooide ik op een gegeven moment de as maar direct op de stukken. Ik legde er ook twijgen overheen om lijnen te krijgen. Het was een enorme tegenstelling met gewoon glazuren. Nauwelijks nog controle over wat er gebeuren zou. De hoopjes as en twijgen deden wat ze wilden. Houtstoken kwam later, bij vrienden. Maar het was eerst helemaal geen succes. De stukken kwamen uit de oven als een soort hooggestookt biscuit, zonder leven. Maar ik ontdekte dat de ovenstenen er wel mooi uitzagen. Dus zette ik

▼ foto: **Mark Smalley**, alle andere foto's bij dit artikel: **Charles Bound**

mijn potten op die plaatsen neer. Dat werkte. Het was alsof ik de potten in een rivier van vuur moest zetten. Ze kregen kleur en een levendig oppervlak door het er langs lekkende vuur. De schaduw van het vuur werd zichtbaar en af en toe bleven er aparte stukjes aan de potten kleven. De vorm veranderde ook wel door de enorme hitte. Soms was het meer ruw gestookte klei dan een pot. Met allerlei verontreinigingen aan het oppervlak.

Ik bouwde bij mijn boerderij zelf een tunneloven en ging op onderzoek. Wat gebeurt er precies in de oven en hoe kan ik dat gebruiken? Er kan veel maar de oven heeft toch een eigen wil... Tien jaar stoken met de oven betekende voortdurend proberen wat wel en niet lukt. Inmiddels kan ik aan de resultaten wel zo ongeveer zien wat ik verder ontwikkelen kan. Maar het betekent wel openstaan voor nieuwe dingen. En goed kijken. Het is mooi om te zien dat er een verband is tussen de boerderij en wat er uit de oven komt. Van alles meng ik met de klei: kaf, stro, oude spijkers en bouten. En dat blijft niet zonder gevolgen. Het boerenleven laat je ook anders kijken. Praktisch en oplossingsgericht. Net als werken met klei dat doet en natuurlijk ook het werken met de houtoven. Die heeft echt een actieve rol. Hij maakt dingen mogelijk die ik zelf nooit had kunnen verzinnen, ook al had ik veel meer kennis gehad.

Ik werk nu liever met de klei zoals die is, zonder in de eerste plaats naar het oppervlak te kijken. En ik kijk nu ook anders naar de stukken die ik vroeger als afval beschouwd zou hebben. Gebarsten, stukken eraf of eraan gebakken. Resten waar ik misschien wat mee kan. Maar tegelijkertijd probeer ik een soort stilte in mijn stukken te krijgen. Stoken, opnieuw stoken, zandstralen, combineren van scherven. De oven laat soms een glimp zien van wat er nog meer mogelijk is, het deels stoken in de as of het open vuur, waardoor aparte effecten kunnen ontstaan. Of het laten scheuren van schalen door ze op hun kant te stoken. Het zijn vaak mogelijkheden die eigenlijk mislukkingen zouden moeten zijn. Maar toch bieden ze perspectief. En soms komt er iets geweldigs uit de oven. Iets dat zowel gemaakt als ontstaan is. Heel bevredigend.'

▲ ▲ **Zonder titel**, 50 x 40 cm ▲ **Zonder titel**, 23 x 15 cm
 ► **Zonder titel**, 25 x 20 x 20 cm

Verbinding

Niet alleen het karakter van de klei, de atmosfeer van zijn Engelse boerderij en het landschap eromheen hebben Bound beïnvloed. Ook de jaren die hij in Kenia doorbracht, zijn te merken. Hij heeft daar een mooi verhaal over: 'Ik heb een Keniaanse kom, die me lief is. Hij werd me door een vrouw opgedrongen, ze zat echt in geldnood. En ik kon niet weigeren. Sindsdien heb ik hem thuis. Zo'n ding dat er staat en door niemand meer opgemerkt wordt. Behalve op dagen dat het wat vochtig was en ik zijn typisch Afrikaanse geur rook. Waar al die herinneringen aan vastzaten. En dus merkte ik hem weer op en kreeg steeds meer waardering voor zijn vorm, patina, natuurlijkheid. Het is alsof er weer een verbinding is met die vrouw. En op de een of andere manier verbindt het werk dat ik maak zich telkens weer met haar.'

► *Zonder titel*, 102 x 45 cm
▼ *Zonder titel*, langste h 220 cm

Henry Pim

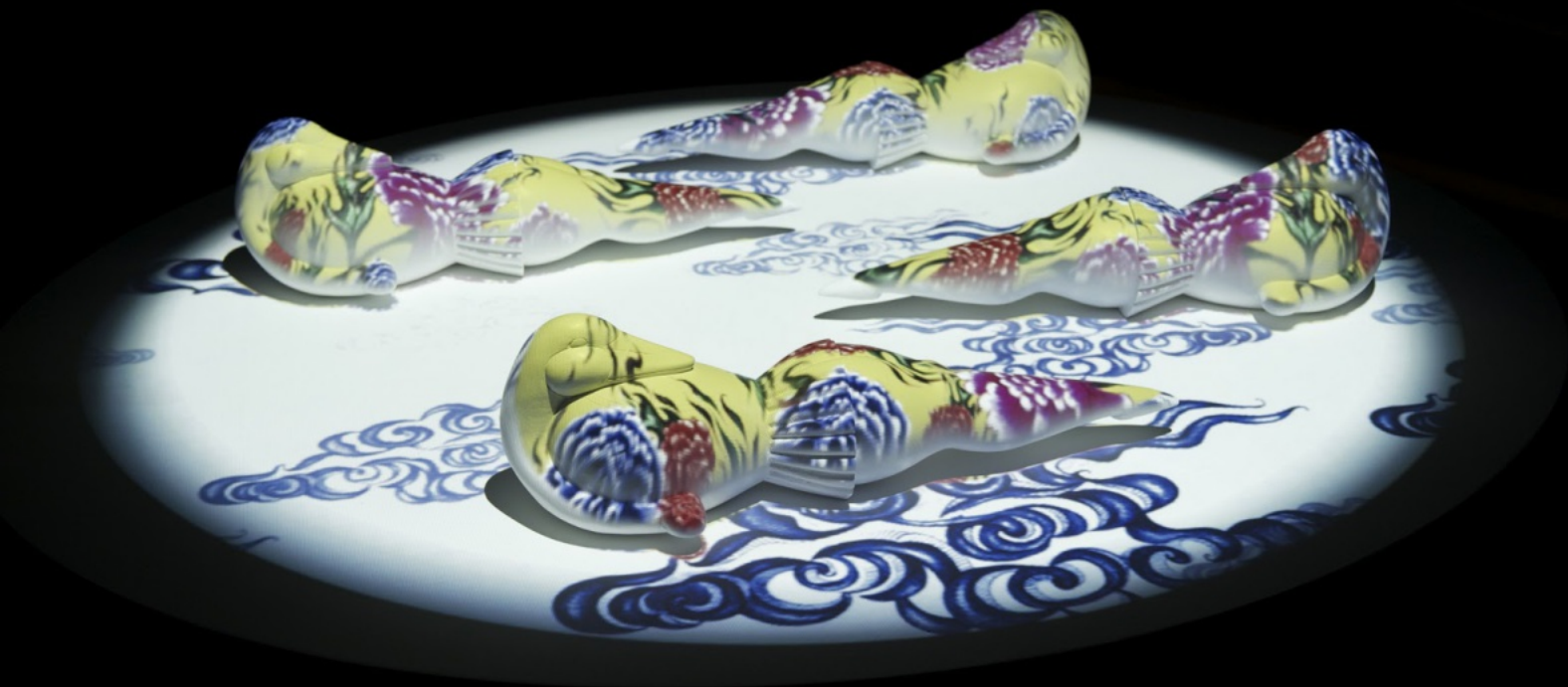

Monika Debus

Raúl Pereda

Eugene Hön

Artist's statement

De eigen weg, de allerindividueelste uitdrukking, het is niet iedereen gegeven hem te vinden. Sommigen doen dat nooit. Meestal weten ze het zelf. Dat hun werk karakter mist, frisheid. Anderen hebben hem zomaar te pakken, zonder zichtbare moeite. Waarom? Wat is die eigen weg, hoe vind je hem?

Deze column gaat over die eigen weg. Over het zoeken. Over de obstakels die je tegenkomt. Over de rol van inspiratie. Over de confrontatie aangaan met jezelf. Over de verleiding van goeie verkoop. Over namaken. Over de mening van experts.

Maar vooral die van jezelf.

Vroeger op de academie moesten we onze projecten altijd verdedigen. Waarom heb je dit gedaan? Wat is het verband met je eerdere werk? Kun je de structuur van het werk beschrijven? Enzovoort. Zinnige vragen natuurlijk. Maar wij studenten namen het helemaal niet serieus. We maakten ons werk op gevoel. En als de examens naderden, verzonnen we de verdediging. Soms samen. En een lol dat we dan hadden...

De verdediging zegt wat over je proces. Over je eigen weg. Net als de artist's statements die je tegenwoordig vaak op websites vindt. Af en toe een crime om te lezen, maar soms zó raak en goed geschreven! Een artist's statement kun je gebruiken. Niet om andere mensen te vertellen waarom je je werk maakt en wat je inspireert, wat de betekenis ervan is en welke speciale technieken je gebruikt. Maar om dat aan jezelf te vertellen. Als je dat kunt en doet, geef je jezelf een basis. Je gaat jezelf begrijpen. Je dwingt jezelf om over die vragen na te denken en een eigen antwoord te geven. Dat is lastig. Maar er is hulp. Wat vragen mensen bijvoorbeeld altijd over je werk en over jou? Wat zou je zeggen over het laatste werk dat je maakte? Wat zeggen anderen in hun artist's statement? Of kijk naar **richtlijnen** die er zijn. Houd het kort, simpel en direct. Houd het bij jezelf.

Stippel je eigen weg uit.

*Deur in Cahors (FR)
foto: Mels Boom*

Knowhow

de kleine K | het onafhankelijke digitale keramiekmagazine | nummer 3 | augustus 2015 | 23

Decoratietechnieken: Zsolt József Simon

Gegoten beweging. Dat zou de titel van het werk van Zsolt József Simon kunnen zijn. Hij maakt met zijn speciale giettechniek stukken uit steengoed en porselein die heel licht ogen, los komen van de ondergrond. Repeterende bloemvormen, zacht aan de binnenkant, maar vlijmscherp en hard van buiten.

Beweging

Zsolt József Simon (HU, 1973) combineert lichamelijke beweging met zijn keramisch werk. Toen ik hem voor het eerst een lezing zag geven, stond hij daar op het podium te dansen, volkomen vrij te improviseren. Bewegelijk, vol uitdrukking. Geen bedacht verhaal, maar een open relaas. 'Als ik met een sculptuur bezig ben, lijkt het of ik aan het masseren ben, aan het dansen. Het gaat mij om beweging in het werk. Dat komt ook door de opleiding die ik gehad heb. Op school kreeg ik les in Bothmer gymnastiek en Spatial Dynamics.' Bothmer ontwikkelde aan het begin van de twintigste eeuw, samen met Rudolf Steiner, grondlegger van de antroposofie, een nieuwe bewegingsleer. Daarbij was het samenspel tussen het menselijk lichaam en de ruimte er omheen het uitgangspunt: het bereiken van evenwicht tussen de krachten binnen en buiten het lichaam. Spatial Dynamics is een verdere ontwikkeling van dit systeem. 'Beweging helpt om het fysieke en het spirituele te integreren. Ik ben in Korea geweest en heb in Indonesië gewerkt, waar het spirituele toch meer aanwezig is dan bij ons. Wij zijn veel materialistischer. Het gaat juist om de combinatie van die twee.'

▲▲ Op de vorige pagina: **Zonder titel**, 2010, gekleurd steengoed, 26 x 26 x 20 cm

▲ **Zonder titel**, 2014, gekleurd steengoed, 37 x 37 x 34 cm

Gegoten

Zsolt giet zijn stukken. Net als in de Herend porseleinfabriek gebeurt. Tijdens zijn studie aan de MOME (Moholy-Nagy Universiteit voor kunst en design) was deze techniek zijn uitgangspunt. Hij probeerde hem verder te ontwikkelen. 'Ik wilde de techniek vrijer maken, er meer mogelijkheden in vinden. Dat vond ik in mijn nieuwe manier om unieke stukken te gieten. Ik vond het geweldig om met gips te werken. De zaag en schuurpapier waren mijn beste vrienden... Ik experimenteerde eerst met spontaan gemaakte mallen, zonder vooraf bepaalde structuur. Tegenwoordig doe ik dat niet meer. Ik heb nu een vorm in mijn hoofd en weet wat er ongeveer uit zal komen. Toch is het vaak nog een verrassing.' Mallen maken is een tijdrovende bezigheid. Vandaar dat Zsolt de delen van zijn mallen telkens op een andere manier combineert en zo heel verschillende resultaten krijgt. 'Ik gebruik voor een sculptuur een mengeling van vier of vijf mallen. Er zijn stukken die gemaakt zijn met een mal met meer dan honderd onderdelen.'

Buiten en binnen

In het begin was Zsolt vooral geïnteresseerd in de buitenkant van zijn stukken. 'Ik wilde de flow weergeven, zoals de wind het oppervlak van de oceaan vormt. Mijn eerste werken leken net ijsschotsen. Pas later realiseerde ik mij dat juist de binnenkant, dat binnenste, zo interessant is. Dus ging ik steeds opener vormen maken. Maar op het ogenblik ben ik weer een beetje terug, de buitenkant is weer belangrijker. De stukken zijn niet zo open meer, maar de zachte binnenkant komt er duidelijk uit. Ik vorm ze meer naar de menselijke figuur, ze hebben een soort vaasvorm.'

▲ *Zonder titel, 2014, gekleurd steengoed, 27 x 27 x 18 cm*
Deze en alle volgende foto's bij het eerste deel van dit artikel: János Bánáti, alle andere foto's: Zsolt József Simon

Op het ogenblik ben ik bezig met nieuwe combinaties. Van schilderwerk en keramiek. Ik wil doeken gebruiken als een soort achtergrond voor het keramisch werk. Me concentreren op kleur. Mijn sculpturen zullen de vaasvormen zijn, de doeken het boeket. Net als het menselijk lichaam, gewikkeld in zijn ziel.'

1

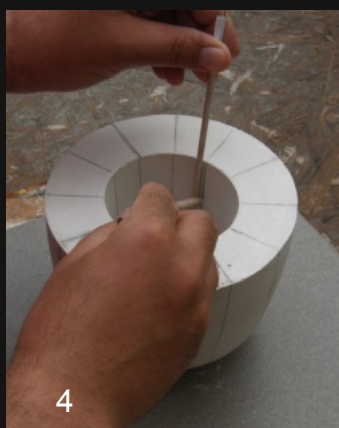
2

3

1. Ik begin met een gegoten gipsen onderdeel. Soms maak ik die speciaal, maar vaak gebruik ik onderdelen van oude vormen of mallen.

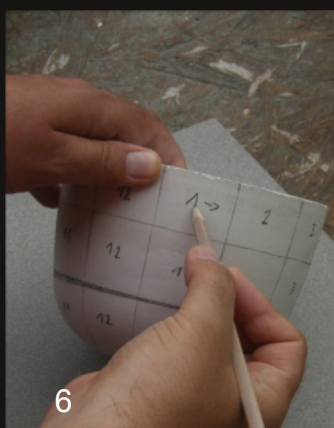
2 – 5. Met potlood en driehoek verdeel ik het onderdeel in horizontale en verticale stukken.

4

5

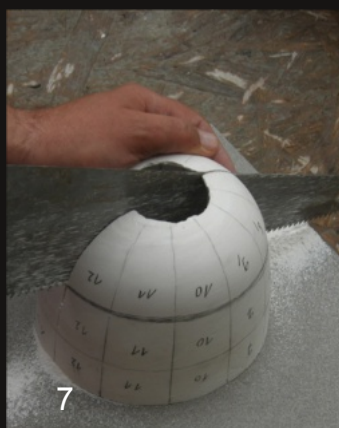

6

6. Die nummer ik met potlood, zodat ik later nog weet waar alles gezeten heeft.

7 – 11. Dan zaag ik het onderdeel in stukken, eerst verticaal en daarna horizontaal.

12 – 13. Ik neem materiaal weg en geef zo ruimte aan het porselein dat straks gegoten gaat worden.

7

8

9

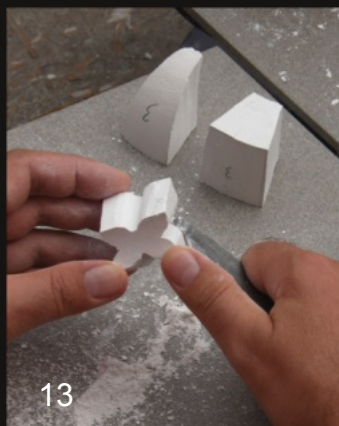
10

11

12

13

14

15

14 – 15. En zo ziet de mal er dan van buiten en van binnen uit.

16. Meestal bestaan mijn mallen uit 20 – 50 onderdelen, maar dat kunnen er ook meer dan 130 worden.

17. Op de grondplaat van de uiteindelijke mal giet ik wat porseleinslib om straks goed op te kunnen bouwen.

16

17

18

18 – 19. Dan bevestig ik de losse gipsen onderdelen met plakband aan elkaar en snijd de verticale segmenten weer los.

20 – 21. Die monteer ik dan weer samen, met kleine blokjes klei ertussen om afstand te scheppen.

22 – 23. Opnieuw plak ik de boel samen met plakband. De eerste laag zet ik op de onderplaat. Vervolgens plaats ik telkens een volgende set op de voorgaande laag.

24. Dan volgt het laatste stuk: de bovenkant van het werk, dat tegelijk dient als giethuis.

19

20

21

22

23

24

25

26

27

25 – 27. Nu kan er gegoten worden.

28. Ik werk waar mogelijk de vorm af.

29 – 33. Ik kan nu het plakband en de overtollige klei verwijderen. Daarna zijn de malonderdeeltjes aan de beurt. Langzaam komt zo de definitieve vorm tevoorschijn. Ten slotte stook ik het stuk op 1300 °C.

28

29

30

31

32

33

De inspiratie website: *de* blik op de wereld van de keramiek

Mijn andere publicaties over inspiratie en knowhow

Schrijven voor de kleine K?
Ook een passie
voor keramiek én voor schrijven?
Meld je aan!
Word deel van het succes!

Petaliet

Petaliet is een lithiumveldspaat. Het wordt in Australië, Brazilië, Oost-Afrika en Canada gedolven. Vanwege zijn bestendigheid tegen temperatuurschokken werd het voor het eerst gebruikt als grondstof voor ovenvast glas. Het is een sterk alkalisch vloeimiddel en bruikbaar voor alle temperaturen.

Samenstelling

Basisformule $\text{LiAlSi}_4\text{O}_{10}$. Petaliet is een van de rijkste bronnen van onoplosbare lithium (bijna 5%). De andere zijn spodumeen, lepidoliet, amblygoniet en montebrasiet. Molecuulmassa 613, geen gloeiverlies.

Klei

Petaliet wordt gebruikt bij het samenstellen van kleimassa's die tegen temperatuurschokken moeten kunnen. Het zet bij hogere temperaturen haast niet uit. Het nadeel is, dat op deze massa's glazuren bijna altijd gaan samentrekken.

Glazuur

Petaliet gaat tijdens de stook voor een deel over in lithiumoxide Li_2O . Dit is een sterk smeltmiddel en verlaagt de viscositeit. Het heeft een lage uitzettingscoëfficiënt en is daardoor geschikt voor het samenstellen van glazuren die weinig uitzetten. Daarbij moet natuurlijk rekening gehouden worden met de uitzetting van de scherf. Wanneer het glazuur minder krimpt dan de scherf zal het kunnen afschilferen. Toevoeging van een kleine hoeveelheid lithium aan een glazuur kan haarscheuren voorkomen. Het oppervlak van een glazuur met lithium is glanzender en gladder, maar ook minder krasvast en chemisch bestendig. Toevoeging van petaliet vergroot de kans op kristalvorming. Samen met kobalt kan lithium roze en helderblauwe kleuren geven, samen met koper blauwe.

Kleur

Wit.

Uitzetting

Circa $15 \text{ cm/cm}^{\circ}\text{C}$

Smeltpunt

1350 °C.

Veiligheid

Ondanks het feit, dat lithiumzouten als geneesmiddel gebruikt worden, zijn ze bij hogere concentraties giftig. Gebruik een goed stofmasker en handschoenen.

Kosten

Circa 3,50 €/kg.

Niet afdraaien maar afrollen

Afdraaien blijft altijd een heel werk. Tijdrovend. Zeker het maken van de standing is een precisiewerkje.

Hank Murrow heeft er wat op gevonden. Hij draait de standing niet af, maar rolt zijn stukken op een glazen oppervlak zo, dat zich aan de onderkant vanzelf een standing vormt.

1. Een stuk dat hoger is dan breed kan zo bewerkt worden. Het rollen gebeurt met een klos, die voorzien is van een canvas laag. Hank beweegt de klos heen en weer en geeft wat druk. Daardoor vormt zich aan de onderkant een ringetje klei.

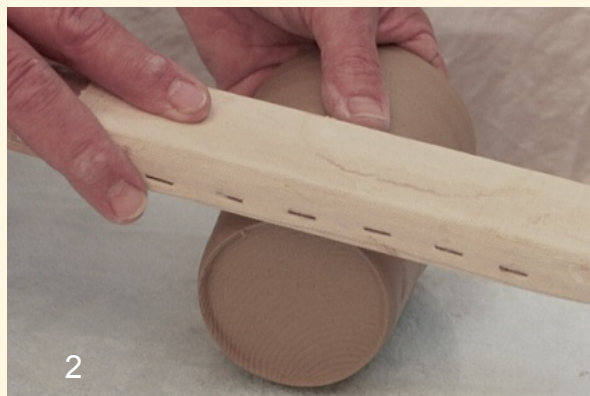
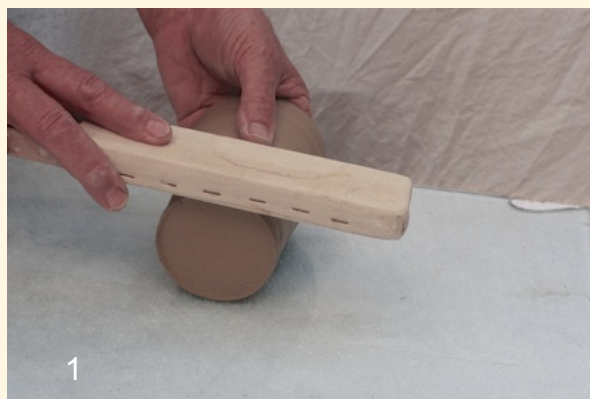
2. Zodra zich genoeg klei naar beneden verplaatst heeft...

3. ...draait Hank de klos naar binnen, om de extra klei naar binnen te drukken en zo een standing te vormen.

4. Als de standing wat gevormd is, beweegt Hank het stuk draaiend op en neer en rolt zo het oppervlak van de standing wat platter. Hij vindt dat er net genoeg hoogte over moet blijven om binnen de standing te kunnen glazuren. Dat ziet er netjes en professioneel uit.

5. En als laatste stap zet Hank zijn merk.

Voorwaarde voor deze methode is wel dat de stukken heel gelijkmatig gedroogd zijn. Anders wordt de standing aan één kant groter dan aan de andere. Hank voorkomt dit door zijn stukken regelmatig te verplaatsen. Ze staan op een rijtje op de plank en de buitenste worden telkens naar het midden verplaatst.

Leest u dit magazine met plezier?
Doet u inspiratie op?
Dit magazine is gratis.
En dat houden we graag zo.

Wilt u dit initiatief steunen?
Maak dan € 10,- over op giro 906949
(IBAN NL82INGB0000906949)
t.n.v. mr. M.G.P. Boom.

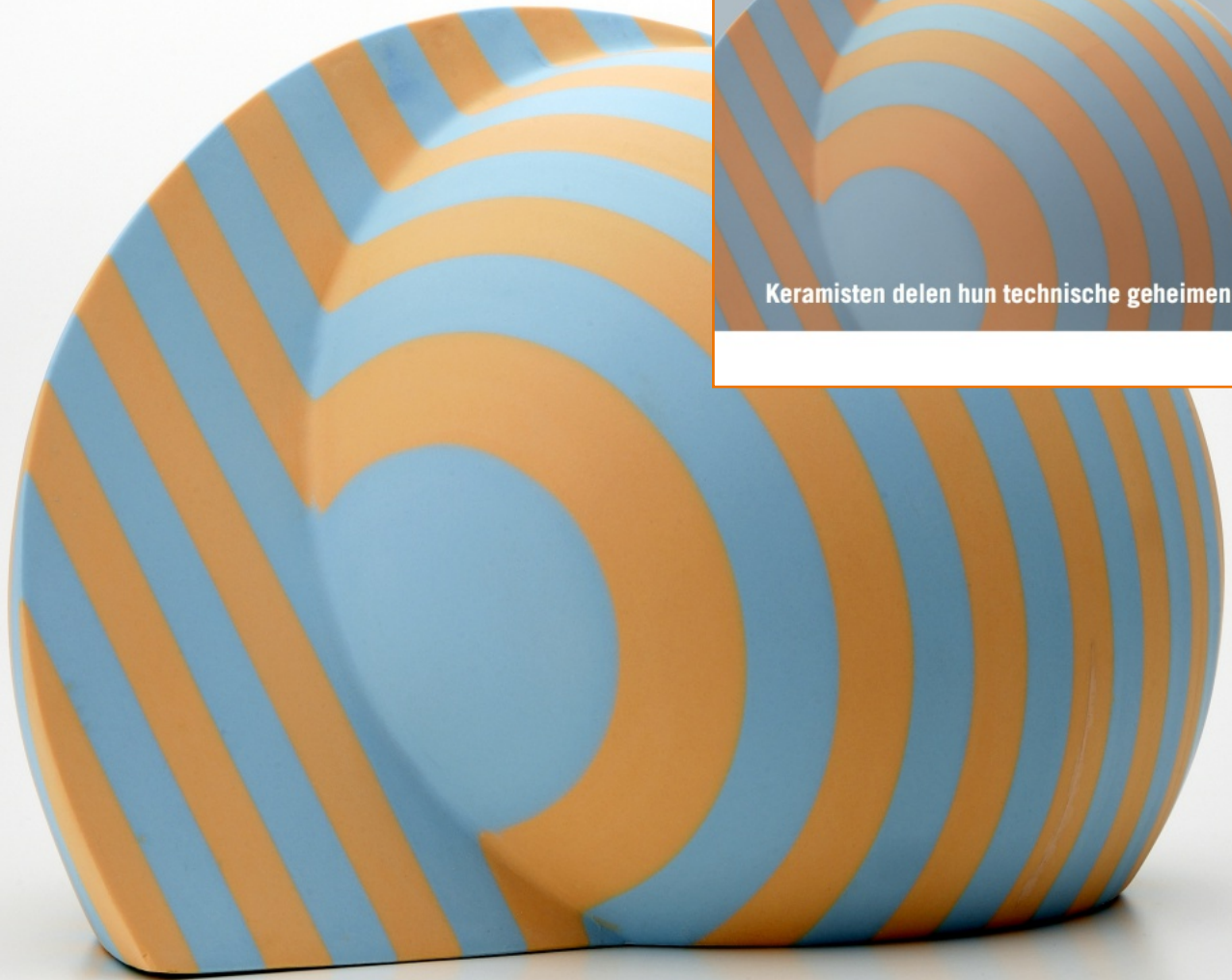
Investeer in verrijking van de
keramiekwereld!

(En... natuurlijk is elk ander bedrag ook
heel welkom!)

Mels Boom

MEER KUNST VAN HET DECOREREN

Keramisten delen hun technische geheimen

Tomoko Sakumoto, Vorm 121 van 23, 2012, h 30 x b 42 cm, foto: Mitsutaka Nakamura

Podium

Meer decoratietechnieken in de Tiendschuur

Net als bij het eerste deel van dit razend populaire boek, organiseert Keramiekcentrum de Tiendschuur een tentoonstelling met een mooie selectie van de keramisten die meewerkten aan *Meer kunst van het decoreren*. Tegelijkertijd worden er diverse workshops gehouden.

Meer kunst van het decoreren - Keramisten delen hun technische geheimen laat zien hoe bekende keramisten omgaan met vorm en decoratie. En welke technieken ze in de loop van de tijd ontwikkeld hebben. Vorm en decoratie kunnen vaak niet los van elkaar worden gezien. Als het goed is, sluiten ze op elkaar aan. Bovendien gaat het lang niet altijd om het aanbrengen van een extra laag. Vorm en beeld kunnen tot één geheel versmelten. In het boek komen dan ook veel grensgevallen voor. Is dit wel decoratie? Of hoort het gewoon bij het kunstwerk? Dat maakt het nog interessanter. Zoveel verschillende benaderingen en technieken geven een breed beeld van wat er met klei allemaal mogelijk is. Het laat het terrein zien waarover de lezer zijn eigen weg kan uitstippelen. Veel zien betekent veel te kunnen kiezen.

Het boek is een bewerking van 34 artikelen over de decoratietechnieken van even zovele kunstenaars. Ze verschenen tussen 2010 en 2014 in keramisch magazine KLEI. De technieken zijn heel divers. In porselein, aardewerk, steengoed, maar ook zilverklei. Werken met resist, mishima, stempels, neriage, intarsia. Glazuurtechnieken en het werken met engobes. Verschillende manieren om werk te stoken.

▲ ▲ Lut Laleman
▲ Marta Pachón Rodríguez
► Sylviane Perret

De tentoonstelling laat een selectie zien van 18 keramisten. Ze laten ook nieuw werk zien. Zo wordt duidelijk hoe zij hun benadering en technieken verder ontwikkeld hebben.

Méér kunst van het decoreren

Keramiekcentrum Tiendschuur Tegelen

Kasteellaan 8, 5932 AG Tegelen

Van vrijdag 18 september 2015 (opening om 16.00 uur) t/m 10 januari 2016.

Open op dinsdag t/m zaterdag van 14.00 - 17.00 uur. Zondag van 11.00 - 17.00 uur.

Workshop figuratief boetseren

De Mexicaanse kunstenaar Ana Rosenzweig, deelnemer aan de tentoonstelling, geeft een workshop figuratief boetseren. Dat deed ze in Nederland al eerder onder grote belangstelling. Leer tijdens deze workshop hoe u een levensgrote torso beeld opbouwt met kleiplaten. De workshop is geschikt voor zowel beginners als gevorderden.

Gilde Keramiek

De workshop wordt gehouden op 11, 12 en 13 september 2015 bij Keramisch Centrum

Nederland, Oudeweg 153, 2031 CC Haarlem, www.keramikos.eu.

Informatie en opgave bij **Aty Boonstra**. Maximum aantal deelnemers: 15.

Keramiekcentrum Tiendschuur Tegelen

Ana Rosenzweig geeft ook een workshop van een ochtend met als onderwerp het decoreren van bakers, op 20 september 2015, bij Keramiekcentrum Tiendschuur Tegelen, Kasteellaan 8, 5932 AG Tegelen, www.tiendschuur.net.

Informatie en opgave bij **Ans Gommans**.

▲ ▲ **Marc Uzan**

▲ en ◀ **Ana Rosenzweig**

Meer kunst van het decoreren - Keramisten delen hun technische geheimen,

Mels Boom, 2014, uitgegeven door Stichting Klei en Hobby, Nederlandstalig, 240 pagina's in kleur. Prijs € 29,95.

ISBN/EAN 978-90-819915-1-3.

Te koop bij winkels voor keramiekbenodigdheden, de Tiendschuur en in de **webwinkel** van KLEI keramiek magazine. Meer informatie is **hier** te vinden.

LA CÉRAMIQUE, KERAMIEKCURSUSSEN IN FRANKRIJK

Genieten in La Borne of Cordes sur Ciel (le village préféré des Français), werken met aardewerk, steengoed of porselein, stoken in hout-, zout- of gasoven, leren van bekende professionele keramisten. In 2015 onder andere:

Fernand Everaert: Terra Sigillata | **Matthieu van der Giessen:** Slibgoed | **Richard Dewar:** Zoutglazuur | **Carlen van Dongen:** Portret boetseren | **Charlotte Poulsen:** Dierfiguren | **Harm van der Zeeuw:** Brandend verlangen | **Fritz Rossmann:** Porselein, het witte goud | **Frank Theunissen:** Draaien en stoken | Kijk voor het volledige programma op www.laceramique.com +33 (0)563537297.

**Ambachtelijke opleiding
keramische technieken**

SBB Gouda is dé Nederlandse keramiekopleiding. Ook voor masterclasses en korte cursussen.

*U kunt zich nu inschrijven voor de **zomerweken** Draaien, Handvormen, Porselein, Boetseren, de Draai drie-daagse en 'In een handomdraai...'*

***Open Huis** op 14 en 15 mei tijdens de Goudse Keramiekdagen.*

www.sbbgouda.nl of bel 0182 - 515 274

Keramiek Centrum Limburg

*Alles voor
de keramist!*

- Winkel met in voorraad:
 - 1.300 kant-en-klaar glazuren
 - 80 soorten klei
 - 500 gereedschappen
 - Ruim aanbod aan grondstoffen

De glazuurspecialist

- Advies door 'masters in keramiek'
- Opleidingen
- Workshops
- Rent-a-teacher
- Open atelier
- Bakservice tot 1m80 hoogte
- Groepsactiviteiten
- Teambuilding

T + 32 (0)89 24 20 40
info@keramiekcentrum.be

OPEN:

maandag tot vrijdag van
9 tot 12 & 13 tot 18 uur

Zaterdag van
10 tot 13 uur

**Horizonlaan 19,
Poort 2270, BE-3600 Genk**

www.keramiekcentrum.be

Keramikos Art Supplies

Nieuwe workshops

Ana Rosenzweig

Ana uit Mexico maakt sculpturen met een geheel eigen karakter. Ze zijn naar de natuur gemaakt en doen denken aan oude, pre-Colombiaanse beelden.

Tijdens het 3 daagse seminar kunt u zelf een levensgrote torso / beeld met hoofd maken.

11 t/m 13 september 2015 van 10.00 tot 16.00 uur.

Netty Janssens

Maak je eigen kleurrijke keramische transfers.

26 september 2015 van 10.00 tot 16.00 uur.

Susan Melo

Let's make an UDU! Susan is uit Chili gekomen om bij ons workshops te geven. Een UDU is een oud lucht- en percussie instrument, dat met de handen is te bekloppen.

9 en 10 oktober 2015 van 10.00 tot 16.00 uur.

Meer info: keramikos.nl of info@keramikos.nl

Keramikos • Oudeweg 153 • 2031 CC • Haarlem • 023-5424416

european makers gallery

ceramics · paintings · sculptures

Open wed/sat 12-17 hrs.

Entrance is down
the stairs at nr. 2a

www.europeanmakers.nl

European Makers Gallery in Amsterdam bestaat al meer dan 13 jaar als platform voor hedendaags werk van buitenlandse en Nederlandse keramisten, o.a. van Rafael Perez, Marie Rancillac, Françoise Carrasco, Livio Lilli, Fanny Gensollen.

Kom naar onze galerie in het Amsterdamse Spiegelkwartier, vlak bij het Rijksmuseum! U bent van harte welkom op woe t/m za van 12-17 u en op afspraak.

Ons adres is: **Spiegelgracht 2a, Amsterdam**; email: galerie@europeanmakers.nl; tel.: 020 622 30 88.

Porseleinmarkt As

zondag 9 augustus 2015
10.00 tot 17.00 uur

GSC De Drieschaar
Schuttenbergstraat

Inkom € 2, kinderen -12 gratis
Info: +32 (0) 89 39 10 86
www.as.be

Witte Olifanten III BIRGIT SAUPE

17 juli - 12 september 2015
www.witteolifantenstadskanaal.nl

Watertoren Stadskanaal

VORMSTOF

Met vormstof willen wij weer een ruimte bieden voor de vervaardiging van Porselein in Maastricht. Na het sluiten van de Mosa Porselein in 2004 dreigt de kennis die zo typisch is voor het proces van porseleinvervaardiging verloren te gaan. Middels cursussen, workshops en lezingen willen wij een deel van dit waardevolle erfgoed weer teruggeven aan de stad.

rdiepingsstof, zuurstof, leerstof, voedingsstof, meststof, bouwstof, koolstof, waterstof, brandstof, grondstof, gespreks

Sponsor Pagina

Pas in 1708 werd het aloude geheime Chinese recept voor porselein gevonden. Vanaf toen kon men in Europa ook zelf porselein vervaardigen. Eerst in Duitsland en later ook in Nederland. Vanaf 1770 kende Nederland enkele kleinere porselein fabrieken, die echter nooit lang stand hielden. Het duurde tot 1883 voor Nederland weer zijn eerste fabriek van echt, hard porselein bezat. Toen werd namelijk de Mosa opgericht door Louis Regout; de zoon van Petrus Regout (aardewerk & glas).

Porselein

Is een keramisch product, dat bestaat uit een witte stof 'scherf' genaamd, die geheel dichtgesinterd (dichtgesmolten) is. Door deze sintering is porselein doorzichtig in tegenstelling tot aardewerk dat na het branden poreus is. Om tot een porseleinklei te komen werd vroeger in een machine; de strengpers de pap (porselein) tot streng vervaardigd; dit werd toen de vormstof genoemd.

Deelnemen aan Vormstof kan ervaren worden als heel bijzonder. Natuurlijk kan het werken met porselein wel eens extra inspanning en concentratie van je vragen, maar als je dan op het mooiste plekje van Maastricht in het oude centrum aan de haven vertoeft, kan het niet anders dat je na een actief bezoek weer geïnspireerd en ontspannen huiswaarts keert.

Workshop 1: Porselein / gewoon doen

Door middel van een aantal basistechnieken kun je al vrij snel tot je eigen vormen komen. Het materiaal biedt vele mogelijkheden door de eigenheid. Deze workshop is geheel nieuw en er kan zowel door beginners als gevorderden aan deel genomen worden.

Kosten: € 55,- pp incl. materiaal

Datum: 13 juni 2015, van 14.00 - 17.00 uur

Summer school / Porselein 3D

Deelnemers krijgen een inkijkje in het 'product-ontwerpen' met porselein. Onder begeleiding wordt een eigen mal vervaardigd. Welk type mal ligt geheel aan jouw ontwerp. Uiteraard wordt je begeleid naar het gietproces toe. (voorkennis: ervaring in keramisch werken).

Datum: 17 en 18 juli 2015

Kosten: € 175,- pp incl. materiaal

Summer school / Porselein 2D

Bij de huidbehandeling kan men denken aan een heleboel technieken. Een scala aan mogelijkheden wordt aangereikt. Van zeefdruk tot het aanbrengen van een reliëf komen aan de orde.

Datum: 22 en 23 augustus 2015

Kosten: €175,- pp incl materiaal

Cursus: Authentieke processen

Tijdens deze twaalf weken durende cursus wordt er ingegaan op het trekken van vormen in gips en het maken van een gietmal. In tegenstelling tot de summerschool workshop start je hier met een werktekening van je eigen idee, welke volgens geheel authentieke wijze vervaardigd zal worden.

Datum: sept-okt-nov 2015

vrijdag's van 9.30 - 12.30 uur (gevorderden)

Cursus: Sculpturen in Porselein

In deze cursus gaan we in tegenstelling tot de voorgaande cursus heel vrij te werk. Er zal zeker ook gewerkt worden volgens een plan, maar er is ook veel ruimte om intuïtiever aan de slag te gaan. Er wordt vooral geleerd om bij vormen in opbouw rekening te houden met het karakter van het Porselein.

Datum: sept-okt-nov 2015

vrijdag: 13.30 - 16.30 uur (beginners-gevorderden)

Verdere informatie:

Tel: 06 20 46 48 83, 06 10 22 45 90

of 046 437 05 02

Lokatie: Bassin 13 Maastricht

www.jasmv.nl/vormstof

info@vormstof.nl

Studenten krijgen 10% korting.

VORMSTOF

Erfgoedinspiratie porselein
Maastricht

foto: Hugo Thomassen, ontwerp: Beeldplus

beistof, kleurstof, oefenstof, smaakstof, springstof, zoetstof, kunststof, gietstof, verdiegingsstof, zuurstof, leerstof, vo

Sponsor Pagina

Het boek Klei, kleurpigment & meer...

Geschreven door Netty Janssens

Het Nederlandse
keramiekboek met
vernieuwende technieken
en materialen.

↑ met
gratis shopper!

Bestellen: www.ceramiccolor.nl

BOEK INCL. MAATLEPELS EN GRATIS SHOPPER: € 45,-

Ook adverteren in de kleine K?

De eerste drie plaatsingen
gratis!

Neem **contact** op!

HOEBOER
CURSUSSEN - WORKSHOPS - KINDERFEESTJES
KERAMIEK

Karin van de Walle figuratief werken 26 & 27 sep
Niek Hoogland slibdecoratie 31 okt & 1 nov
Jannie van der Wel werken met plakken 21 & 22 nov

Twee-daagse masterclasses door top-keramisten, najaar 2015.
Kijk voor informatie en inschrijven op de website of bel **06 248 238 39**.
Volg ons op facebook.com/hoeboerkeramiek

WWW.PHOEBOER.NL

Kleispul

klei gereedschappen
grondstoffen glazuren

www.kleispul.nl

Musselweg 119, Mussel (Z.O. Groningen)
tel. 06-47361076

KLEIACADEMIE.NL

WORKSHOP "PRIMITIEF STOKEN"
VAN 4 TOT 11 JULI

ZOMEROPLEIDING KERAMIEK - STOKEN MET HOUT.
VAN 8 TOT 22 AUGUSTUS

Op een paradijselijke lokatie in de Franse Vogezen

Last minute korting € 90,-- per week.
Aanbieding geldt p.p.p.w.

[kijk op kleiacademie.nl/summerschool](http://kleiacademie.nl/summerschool)

Internationale Keramiekmanifestatie MILSBEEK **KERAMISTO 2015**

Op zaterdag 19 en zondag 20 september 2015 is Keramisto er weer. Al lang een begrip in de keramiekwereld. En terecht, want er is veel te zien en te beleven. Keramisten uit heel Europa laten zien wat hun passie is: de creatie van uniek werk uit klei. Gedraaid, opgebouwd, geglazuurd. En gestookt in het atelier of buiten in grote houtovens. Of misschien wel op heel traditionele manieren, zoals in de veldovens.

Er is veel variatie in het werk van de meer dan honderd keramisten: servies, sculpturen, figuratief werk. Traditioneel en design. Met dit jaar een speciaal TheeMa: thee als verbindende factor.

En het is niet alleen de passie van de keramisten, het is vooral het plezier, dat de manifestatie uitstraalt, dat blijft. Het plezier van de organisatoren en deelnemers. En van de

Sponsor Pagina

bezoekers die niet alleen hun ogen kunnen uitkijken, maar ook zelf hun handen in de klei kunnen steken. Want op Keramisto kan dat. Activiteiten genoeg:

High Tea

Doe mee aan de ludieke verloting en maak kans op een traditionele high tea, waarbij u een door een van de deelnemers gemaakte theeset mee naar huis kunt nemen!

Potten draaien

Draai eens een echte pot. Onder vakkundige leiding. En win misschien een workshop potten draaien!

Theepot blazen

Wie blaast zo exact in de speciale theepot, dat het straaltje thee precies in het kopje terecht komt?

Video-Jockeys de Nerds

Er is niet alleen muziek op Keramisto, maar ook video. De Nerds, het groepje video-jockeys, draaien de meest gekke en hilarische filmpjes over klei, keramiek en andere kunsten op het grote scherm in de circustent.

Zelf een theepot ontwerpen

Wie ontwerpt de mooiste? Doe mee, teken een theepot en zie hoe de winnende tekeningen door de specialisten speels in klei uitgevoerd worden!

Keramisto vindt u op het recreatiegebied De Mookerplas, iets ten noorden van Milsbeek, aan de N271 (Nijmegen-Venlo). Klik [hier](#) voor het routekaartje. Gratis parkeren.

De manifestatie is open op zaterdag 19 en zondag 20 september 2015, van 10.00 tot 18.00 uur.

De entree kost € 5,- (tot 12 jaar gratis).

Meer informatie op www.keramisto.nl.

Voor de redactie: meer informatie en beeldmateriaal kunt u opvragen op info@keramisto.nl.

Foto's: Yna van der Meulen

Internationale keramiekmanifestatie KERAMISTO
MILSBEEK 19 -20 september 2015

Colofon

De kleine K

Dit onafhankelijk digitale keramiekmagazine is een initiatief van **Mels Boom**. Het biedt inspiratie en knowhow over keramiek. Voor amateurs en professionals. Onafhankelijk, met informatie waar u wat mee kunt.

Uitgever

Ceramic Inspirations
Montpalach, F-82140 Saint-Antonin Noble Val
<http://inspiratie.ceramic.nl> en deKleineK.nl
inspiratie@ceramic.nl.

Publicatie

De kleine K verschijnt rond het begin van elke maand. Het aantal pagina's is variabel. Niet meer dan een derde van het aantal pagina's is gewijd aan advertenties.

Abonnementen

kunnen alleen online afgesloten worden. Aanmelden kan **hier**. Wijzigen en opzeggen kan via het adres onder in de mail, die bij aanmelding werd toegestuurd; u vindt het adres ook in de mail die elke maand het verschijnen van een nieuw nummer aankondigt. Abonnementen lopen van het eerste nummer na aanmelding tot en met het laatste nummer voor opzegging. Oude nummers kunnen gratis van de website gedownload worden.

Prijs

Dit magazine is gratis. Sponsorgelden en donaties houden het zo.

Adverteren

De tarieven zijn aantrekkelijk. Op de **tarievenkaart** vindt u ook informatie over aanleverspecificaties, kortingen en dergelijke. Verder informatie kunt u aanvragen bij inspiratie@ceramic.nl. Door te adverteren sponsort u de kleine K en werkt u mee aan continuïteit.

Geïnspireerd?

Investeer in verrijking van de keramiekwereld en houd de kleine K gratis. Dat kan door te

sponsoren of te doneren. Sponsoren doet u door te adverteren. Doneren: elk bedrag is heel erg welkom. Het kan op giro 906949 (IBAN NL82INGB0000906949) t.n.v. mr. M.G.P.Boom.

Inhoud

Samenstelling en grafische vormgeving, teksten (tenzij anders aangegeven): Mels Boom. Foto-verantwoording: als door kunstenaars geleverd. Aan deze uitgave droegen bij: Charles Bound, Pippin Drysdale, Elvira Groenewoud, Yna van der Meulen, Hank Murrow, Pepijn van den Nieuwendijk en Zsolt József Simon.

Kopij

Werk mee aan een volgende uitgave! Kopij kan, alleen in digitale vorm, altijd ingeleverd worden bij inspiratie@ceramic.nl. Beeldmateriaal moet van voldoende resolutie zijn (minstens 1500 x 2500 pixels, niet gecomprimeerd) en vrij van rechten. De inzender van tekst en beeldmateriaal vrijwaart de uitgever voor aanspraken van derden. Teksten en afbeeldingen kunnen bewerkt worden. De inzender krijgt daarvan bericht.

Het maken van keramiek is niet altijd zonder risico's; goede voorbereiding en kennis terzake is noodzakelijk. De informatie in deze uitgave is met zorg samengesteld, maar de samenstellers kunnen niet aansprakelijk gesteld worden voor de juistheid ervan.

© Alle rechten voorbehouden. Teksten en afbeeldingen in deze uitgave zijn beschermd tegen kopiëren. Het opheffen van deze bescherming is niet toegestaan. Printen voor eigen gebruik, kopiëren van de integrale uitgave en het doorgeven daarvan mag wel.

[inspiratie website](#) | [contact](#) | [gratis abonnement](#)

[Download](#) verschenen nummers.

Bezoek [Facebookpagina](#) met actueel nieuws.

